

Rekav: kakove su pesme, hoću praviti i kakov je jezik. Kakov more biti jezik onde, kde evate osam vekov naš „Gospod s vami“, naš „va vse veki vek“, naš „v istinu dostojno i pravedno jest“, ¹⁾ naš „idite, misa jest“; naš „Bože va pomoč moju vonmi“, naš „hvalite otroci Gospoda“, naš „reče Gospod Gospodu mojemu“...?! Kakov može biti jezik onde, kamor nije prihadjala nikakovera smeta, nikakover natrun, nikakover smrad? Zato zna u nas i *dete*, kada mu je reči: dobru mužu, mladu konju, veliku volu, dobri ženi, široki kući, lepi knjigi, a kada: dobromu ²⁾ mužu, mladomu konju, velikomu volu, dobroj (= dobrej) ženi, širokoj kući, lepoj knjizi.

Pak čto se čudimo? Ta i Niemac, dečak, zna velmi dobro kada ima reči: „*einem guten Manne*, a kada: dem guten Manne.“ A naši pisci? Vsaki sebe pitaj! — I glagolom nečine Krčani nikakove krivice, dopače mogu se dičiti, čto je bolje znaju, nego ikoja naša slovenica na Jugu! Ká bo naša slovenica poznaje glagole za navadu, za običaj? Još je pisac, kojim su samo svršivni i nesvršivni tamna noć! U nas imaju i tretje glagole — za navadu: ³⁾ lane se osvedočih i čudom začudih, jer dete imajuće pet let izreklo ovakov glagol na pravom mestu. — Od sada neprišla veće na videlo nijedna slovnica brez ovoga bogastva, da joj se ubožici i nebožici nebude sramiti!

Krčanom su i deklinacije onakove, kakove biahu pred 7 ili 8 veki, samo su zaboravili malo ne vaš dual, i to ne davno — *sadanje* koleno. Vendar ni jim sramota, kolika je Srbom i nekim Hrvatom, koji ga imaju a neznaju, te jim rabi za množinu — i pisateljem!!

Drage „Novice“! ja bih rad mnogo povedati, a Vam se neda slušati — pustite me reči jošće dve tri besede. Na Krku je Čakavac, Čokavac i Čekavac; ovo Vam je morebit prvi glas. I Slovaci su Čokavci i njihov govor natežje na Dobrinjski: poslane pesme vse su čakavske (Dobrinjske).

V Beču.

Ivan Črncić.

I.

Zibala Ane Pavla ditića,
Zibala ga je celih devet let,
Deseto leto mito ¹⁾ pitala.
„Čo pitaš, Ane, za svoje mito?
Očeš ²⁾ mi, Ane, voly ³⁾ Pavlovy?“
„Čo ée mi, majko, voli Pavlovi:
Ja voly imam, volara nimam.“
„Očeš ti, Ane, konje Pavlovy?“
„Čo ée mi, majko, konje Pavlovy,
Ja konje imam, konjara nimam.“
„Očeš ti, Ane, brajdy Pavlovy?“
„Čo ée mi, majko, brajdy Pavlovy:
Ja brajdy imam, brajdara nimam.“
„Očeš ti, Ane, dvory Pavlovy?“
„Čo ée mi, majko, dvori Pavlovy:
Ja dvory imam, dvorara nimam.“
„Očeš ti, Ane, ruho ⁴⁾ Pavlovo?“
„Ja ruho imam, ruhara nimam!“
„Očeš ti, Ane, Pavla ditića?“
„Hoća ja, majko, Pavla ditića:
Zač vsega ⁵⁾ imam, dragića nimam.“

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Slatine na Ogerskem. * Na veliko saboto se je zgodila pri nas strašna reč. 14 let stara deklica je imela

¹⁾ Misli na slovensku liturgiju. ²⁾ Staroslov. dobruumu. ³⁾ O njih drugokrat više. Pis.

⁴⁾ Mita, to je, lon; mititi, podmititi, staroslov. mitar publicanus. ⁵⁾ očeš namesto hočeš se sliši tudi v navadnem govorjenji slovenskem. ⁶⁾ y po česku i poljačku, kde je staroslov. ѣ, to je, muški samostavnici I. dek. v akuz. mn., i ženski II. dek. v gen. jed., v nom., ak. i vok. množine imaju y; e imaju mehke končnice: c, č, é, šč, j, lj, nj, š, ž: kako drevni Sloveni tako i Krčani. ⁷⁾ Oblačilo, osobito nevestino. ⁸⁾ Ne: use, nego vse, kakor je pravo.

garje. Najbolje zdravilo, pravijo neumni ljudje tudi pri nas, je garjevega človeka vtakniti v peč po peki. Ko so v sabato povitice spekli, je teta posilila ubogo deklico v peč, da se dobro spotí in tako garij znebi; privezala jo je namreč na dilo, in čeravno je upila na vso moč, jo je vsadila v peč. Ko jo spet iz peči potegne, je bila reva že — mervta. Teto so izročili gosposki.

Iz Lutomera na Štaj. 7. aprila. D. — Sopet so bile harice (Zündhölzchen) vzrok strašnega požara, ki je bil 5. dan t. m. v Mótah, vesi pol ure od nas. Otroci so se igrali s haricami in kmali potem je žareči petelin se prikazal na hramu 4 gospodarjev, katerih škoda je višja od 10,000 fl. — Drugi dan ob eni pa pri nas v Lutomeru zakričijo „ogenj, ogenj!“ in strah in groza nas vnovič obhaja. Pogorela sta skednja dvema gospodarjama, enemu pa še hlev z živinčeti.

Iz okolice Mokronoške na Dolenskem. * — Tudi pri nas so višje in stare terte se močno razpokale, pa menda zatega voljo ne bo škode velike, ker bodo spodej pognale. Vina naše so kaj dobre — ugodna lanska letina in prepoved prezgodnega branja ste nam dobro vince naklonile: za uno hvala Bogu, za to pa našima kantonskima poglavarjama!

Iz Ljubljane. V četrtek je bil veliki zbor zgodovinskega društva, od kterege ne povemo nič drugega, kakor edino to: če bi utegnilo še kaj takih zborov biti kakoršen je bil ta, bojo „Mittheilungen“ kmali — brez pisateljev, in družba — brez družbenikov. Gospod dr. E. H. Costa se je odpovedal opravištvu društva. — Danes o poldveh zjutrej nas je zbudil strél na gradu. Na kolodvoru se je nek sodček vinskega cveta unel. Ogenj je bil kmali pogašen.

Novičar iz raznih krajev.

Iz Dunaja. C. k. ministerstvo za bogočastje in šolstvo je ozeroma na 17. člen konkordata razglasilo napravo, o kateri so se škofje v svojem zboru leta 1856 na Dunaju zedinili. Po tej napravi terpi bogoslovski uk 4 leta s 6 ali najmenj 4 profesorji. Redovni jezik za uk bogoslovja je latinski; od učenja hebrejšine more škof učence odvezati.

— Iz Napola je dospela žalostna novica, da je častitljivi gosp. dr. Knobleher 13. t. m. za mervudom umerl. Šel je že iz Hartuma bolehen.

— Deržavni in konferenčni svetovavec, gospod J. A. Jüstel, c. kr. prav skrivni svetovavec, mož, kateri si je za deržavo in šolstvo mnogo zaslug nabral, je umerl v 94. letu starosti. Vólil je svoje premoženje fantiškemu semišću v Litomericah na Českem.

— Slišati je, da se dosedanji predpis zastran eksekucijskega iztirjevanja davkov predeluje in utegnili bi se kmali nov predpis za iztirjevanje davkov dati.

— Po naznanjeni pozvedbi posrednje cene oprav in hrane za vojaško leto 1858 so Ogersko, Galicija in Banat najceneje kronovine za vojake; na Tiroljskem, Italijanskem in v nemških zveznih terdnjavah pa živé najdražeje.

Iz Moravskega. V Stitni na Moravskem je neka tako imenovana zamaknjenka dalj časa s tem ljudi za nos vodila, da je pravila, da se ji večkrat angelj prikaže in prihodnje reči razodeva. Med drugimi je tudi rekla, da je na nekem kraju dete pokopano. Kakor „B. Z.“ piše, je zdaj njene komedije konec. Izročila jo je namreč gosposka v mestu Klobuku nekemu zdravniku, da je na-njo pazil. Napovedovala je, da bo 12 ur skup spala; zdravnik ji je to spanje, kakor je hotel, prikrajšal. Ker je še vedno terdila, da ji je angelj povedal, kje da dete pokopano leži, so jo, ker je sama tako hotla imeti, v Stitno peljali, in da bi ji priložnosti ne odvzeli, se zagovarjati, če bi bilo treba, nekaj pa da bi v ljudstvu vražo zaterli, so kopali, kjer je ona rekla, 9 ur pa niso nič najdlji. Ko je ljudstvo to